

HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT VỀ XỬ PHẠT VI PHẠM HÀNH CHÍNH ĐỐI VỚI
HOẠT ĐỘNG THƯƠNG MẠI ĐIỆN TỬ

LÊ QUỐC HÙNG*

TRƯỜNG TƯ PHƯỚC**

Ngày nhận bài: 15/06/2022

Ngày phản biện: 22/06/2022

Ngày đăng bài: 30/09/2022

Tóm tắt: Thương mại điện tử là hình thức kinh doanh ngày càng phổ biến tại Việt Nam. Bên cạnh sự phát triển bùng nổ của hoạt động thương mại điện tử thì các vi phạm hành chính trong lĩnh vực này cũng ngày càng gia tăng. Trong khi đó, xử phạt vi phạm hành chính được xem là một trong những giải pháp tối ưu nhằm bảo đảm hiệu quả công tác đấu tranh, phòng chống các vi phạm hành chính trong hoạt động thương mại điện tử. Bài viết này nhằm phân tích một số hạn chế, bất cập của quy định pháp luật về xử phạt vi phạm hành chính trong hoạt động thương mại điện tử và đề xuất những giải pháp hoàn thiện.

Từ khóa: vi phạm hành chính, xử phạt vi phạm hành chính, thương mại điện tử.

Abstract: E-commerce is an increasingly popular form of business in Vietnam. Besides the explosive development of e-commerce, administrative violations in this field are increasing as well. Sanctioning of administrative violations is one of the optimal solutions to fight against administrative violations in e-commerce activities. This article aims to analyze shortcomings of legal regulations on sanctioning administrative violations in e-commerce activities and propose some solutions for improvement.

Keywords: administrative violations, administrative sanctions, e-commerce.

1. Đặt vấn đề

Thương mại điện tử là quá trình thực hiện một phần hay toàn bộ các hoạt động kinh doanh thông qua Internet và các phương tiện điện tử¹. Nhờ sự phát triển bùng nổ của công

* Trường Đại học Phan Thiết.

** ThS., Trung tâm Đào tạo trực tuyến, Trường Đại học Luật Thành phố Hồ Chí Minh; Email: tphuoc144@gmail.com.

• Ghi chú: Tài bài viết toàn văn tại địa chỉ: <http://tapchi.hul.edu.vn>.

¹ Nguyễn Hà (2015), *Thực trạng pháp luật Việt Nam về thương mại điện tử*, http://hvta.toaan.gov.vn/portal/page/portal/hvta/27676686/27677461?p_page_id=27677461&pers_id=28346379&folder_id=&item_id=125215535&p_details=1, truy cập ngày 5/6/2022.

nghe và internet mà hoạt động thương mại điện tử ở nước ta ngày càng phổ biến, mang lại những lợi ích thiết thực cho người dân và doanh nghiệp. Tuy nhiên, bên cạnh đó, các vi phạm pháp luật trong hoạt động thương mại điện tử cũng như các vi phạm hành chính (VPHC) về thương mại điện tử ngày càng gia tăng.

Hiện nay, quy định của pháp luật về xử phạt VPHC trong hoạt động thương mại điện tử về cơ bản tương đối đầy đủ. Tuy nhiên, một số quy định về hành vi vi phạm, hình thức xử phạt, biện pháp khắc phục hậu quả và việc phân định thẩm quyền xử phạt trong hoạt động thương mại điện tử vẫn còn bộc lộ những hạn chế, bất cập nhất định. Bài viết này nhằm phân tích những hạn chế, bất cập của quy định pháp luật về xử phạt vi phạm hành chính trong hoạt động thương mại điện tử; trên cơ sở đó, đề xuất một số giải pháp nhằm hoàn thiện pháp luật về xử phạt vi phạm hành chính trong hoạt động thương mại điện tử.

2. Bất cập trong quy định của pháp luật về xử phạt vi phạm hành chính đối với hoạt động thương mại điện tử

Chính phủ đã ban hành Nghị định số 98/2020/NĐ-CP ngày 26 tháng 8 năm 2020 quy định về xử phạt vi phạm hành chính trong hoạt động thương mại, sản xuất, buôn bán hàng giả, hàng cấm và bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng (được sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 17/2022/NĐ-CP ngày 31 tháng 01 năm 2022). Các văn bản này đã đặt ra những quy định về xử phạt vi phạm hành chính trong hoạt động thương mại điện tử đối với 05 nhóm hành vi cụ thể, bao gồm: i) hành vi vi phạm về thiết lập website thương mại điện tử hoặc ứng dụng thương mại điện tử trên nền tảng di động (gọi tắt là ứng dụng di động); ii) hành vi vi phạm về thông tin và giao dịch trên website thương mại điện tử hoặc ứng dụng di động; iii) hành vi vi phạm về cung cấp dịch vụ thương mại điện tử; iv) hành vi vi phạm về bảo vệ thông tin cá nhân trong hoạt động thương mại điện tử; v) hành vi vi phạm về hoạt động đánh giá, giám sát và chứng thực trong thương mại điện tử. Tuy nhiên, những quy định này vẫn còn một số hạn chế, bất cập gây ảnh hưởng đến hiệu quả của công tác xử phạt vi phạm hành chính về thương mại điện tử.

Thứ nhất, quy định về một số hành vi vi phạm trong hoạt động thương mại điện tử tại Nghị định số 98/2020/NĐ-CP không thống nhất với Nghị định số 52/2013/NĐ-CP (được sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 85/2021/NĐ-CP)

Khoản 6 Điều 64 Nghị định số 98/2020/NĐ-CP quy định phạt tiền từ 40.000.000 đồng đến 50.000.000 đồng đối với hành vi “*Tổ chức mạng lưới kinh doanh, tiếp thị cho dịch vụ thương mại điện tử trong đó mỗi người tham gia phải đóng một khoản tiền ban đầu để mua dịch vụ và được nhận tiền hoa hồng, tiền thưởng hoặc lợi ích kinh tế khác từ việc vận động người khác tham gia mạng lưới*”. Đây là một trong những hành vi bị cấm trong hoạt động thương mại điện tử được quy định tại điểm a khoản 1 Điều 4 Nghị định số 52/2013/NĐ-CP ngày 16 tháng 5 năm 2013 của Chính phủ về thương mại điện tử (Nghị định số 52/2013/NĐ-CP). Tuy nhiên, hành vi này trong Nghị định số 52/2013/NĐ-CP đã

được Nghị định số 85/2021/NĐ-CP sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 52/2013/NĐ-CP ngày 16 tháng 5 năm 2013 của Chính phủ về thương mại điện tử (Nghị định số 85/2021/NĐ-CP) thay đổi thành “*Lợi dụng hoạt động thương mại điện tử để kinh doanh theo phương thức đa cấp nhưng chưa được cấp giấy chứng nhận đăng ký hoạt động bán hàng đa cấp theo quy định của pháp luật về quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp*”².

Ngoài ra, theo điểm 1 khoản 1 Điều 78 Nghị định số 52/2013/NĐ-CP, hành vi “*Tiếp tục hoạt động sau khi đã chấm dứt hoặc bị hủy bỏ đăng ký, chấm dứt hoặc bị thu hồi giấy phép hoạt động đánh giá, giám sát và chứng thực trong thương mại điện tử*” được xác định là vi phạm hành chính. Hành vi này sẽ bị phạt tiền từ 40.000.000 đồng đến 50.000.000 đồng theo điểm b khoản 5 Điều 66 Nghị định số 98/2020/NĐ-CP. Tuy nhiên, khoản 2 Điều 2 Nghị định số 85/2021/NĐ-CP đã bãi bỏ cụm từ “*chấm dứt hoặc bị thu hồi Giấy phép*” trong quy định tại điểm 1 khoản 1 Điều 78 Nghị định số 52/2013/NĐ-CP. Sự điều chỉnh này xuất phát từ việc Nghị định số 85/2021/NĐ-CP đã bãi bỏ quy định về việc các thương nhân, tổ chức tiến hành các hoạt động chứng thực hợp đồng điện tử phải có giấy phép hoạt động³. Thay vào đó, hoạt động cung cấp dịch vụ chứng thực hợp đồng điện tử chỉ cần đáp ứng các yêu cầu nhất định và được sự xác nhận đăng ký của Bộ công thương. Do đó, hiện nay nội dung mô tả về hành vi “*Tiếp tục hoạt động sau khi đã chấm dứt hoặc bị hủy bỏ đăng ký, chấm dứt hoặc bị thu hồi giấy phép hoạt động đánh giá, giám sát và chứng thực trong thương mại điện tử*” tại điểm b khoản 5 Điều 66 Nghị định số 98/2020/NĐ-CP không hoàn toàn thống nhất với nội dung của hành vi “*Tiếp tục hoạt động sau khi đã chấm dứt hoặc bị hủy bỏ đăng ký hoạt động đánh giá, giám sát và chứng thực trong thương mại điện tử*” quy định tại điểm 1 khoản 1 Điều 78 Nghị định số 52/2013/NĐ-CP (được sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 85/2021/NĐ-CP).

Việc Nghị định số 98/2020/NĐ-CP vừa được sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 17/2022/NĐ-CP ngày 31 tháng 01 năm 2022 nhưng lại không kịp thời “cập nhật” những sự thay đổi của Nghị định số 52/2013/NĐ-CP (được sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 85/2021/NĐ-CP) là điều rất đáng tiếc. Hạn chế này gây nên sự không thống nhất giữa hai văn bản quy phạm pháp luật ở thời điểm hiện nay; đồng thời cũng gây khó khăn, lúng túng cho các chủ thể có thẩm quyền khi tiến hành xử phạt đối với các hành vi vi phạm này.

Thứ hai, thiếu quy định về xử phạt vi phạm hành chính đối với hành vi “Lợi dụng hoạt động thương mại điện tử để kinh doanh theo phương thức đa cấp nhưng chưa được cấp giấy chứng nhận đăng ký hoạt động bán hàng đa cấp theo quy định của pháp luật về quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp”.

Khoản 1 Điều 4 Nghị định số 118/2020/NĐ-CP quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Xử lý VPHC (Nghị định số 118/2020/NĐ-CP) quy định:

² Khoản 4 Điều 1 Nghị định số 85/2021/NĐ-CP.

³ Khoản 1 Điều 2 Nghị định số 85/2021/NĐ-CP.

“Việc quy định hành vi vi phạm hành chính phải bảo đảm các yêu cầu sau đây:

- a) Có vi phạm các quy định về nghĩa vụ, trách nhiệm, điều cấm của pháp luật về trật tự quản lý hành chính trong các lĩnh vực quản lý nhà nước;*
- b) Đáp ứng yêu cầu bảo đảm trật tự quản lý hành chính nhà nước;*
- c) Hành vi vi phạm hành chính phải được mô tả rõ ràng, đầy đủ, cụ thể để có thể xác định và xử phạt được trong thực tiễn”.*

Đồng thời, theo điểm a khoản 1 Điều 78 Nghị định số 52/2013/NĐ-CP quy định về thương mại điện tử (được sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 85/2021/NĐ-CP), thương nhân, tổ chức, cá nhân có hành vi vi phạm quy định về các hành vi bị cấm trong hoạt động thương mại điện tử tại Điều 4 Nghị định này thì tùy theo tính chất, mức độ vi phạm mà bị xử phạt VPHC theo quy định của pháp luật về xử lý VPHC trong lĩnh vực thương mại điện tử.

Trong khi đó, hành vi *“Lợi dụng hoạt động thương mại điện tử để kinh doanh theo phương thức đa cấp nhưng chưa được cấp giấy chứng nhận đăng ký hoạt động bán hàng đa cấp theo quy định của pháp luật về quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp”* hiện đang được quy định là một trong số các hành vi bị cấm trong hoạt động thương mại điện tử⁴. Tuy nhiên, trong số 98 hành vi vi phạm hành chính về thương mại điện tử quy định tại Nghị định số 98/2020/NĐ-CP thì vẫn chưa quy định về hành vi bị cấm nêu trên và đương nhiên cũng “thiếu vắng” chế tài xử phạt. Bất cập này dẫn đến việc các chủ thể có thẩm quyền xử phạt vi phạm hành chính trong hoạt động thương mại điện tử bị “trói tay” khi không thể xử phạt đối với vi phạm hành chính này.

Thứ ba, việc phân định chủ thể có thẩm quyền xử phạt vi phạm hành chính trong hoạt động thương mại điện tử chưa cụ thể, dễ gây nên sự chông chéo

Theo điểm a khoản 1 Điều 4 Luật Xử lý VPHC năm 2012 (sửa đổi, bổ sung năm 2020) thì Chính phủ sẽ quy định: *“hành vi vi phạm hành chính; hành vi vi phạm hành chính đã kết thúc và hành vi vi phạm hành chính đang thực hiện; hình thức xử phạt, mức xử phạt, biện pháp khắc phục hậu quả đối với từng hành vi vi phạm hành chính; đối tượng bị xử phạt; thẩm quyền xử phạt, mức phạt tiền cụ thể theo từng chức danh và thẩm quyền lập biên bản đối với vi phạm hành chính; việc thi hành các hình thức xử phạt vi phạm hành chính, các biện pháp khắc phục hậu quả trong từng lĩnh vực quản lý nhà nước”*. Khoản 3 Điều 6 Nghị định số 118/2021/NĐ-CP quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành luật xử lý VPHC cũng nhấn mạnh: *“Trường hợp nghị định quy định về xử phạt vi phạm hành chính có quy định nhiều chức danh của các lực lượng có thẩm quyền xử phạt thuộc nhiều lĩnh vực quản lý nhà nước khác nhau tham gia xử phạt, thì phải quy định rõ thẩm quyền xử phạt của các lực lượng đó đối với từng điều khoản cụ thể”*.

Tuy nhiên, Điều 88 Nghị định số 98/2020/NĐ-CP chỉ mới dừng lại ở việc quy định thẩm quyền của từng lực lượng có thẩm quyền xử phạt VPHC trong hoạt động thương mại

---

⁴ Điểm a khoản 1 Điều 4 Nghị định số 52/2013/NĐ-CP (sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 85/2021/NĐ-CP).

điện tử chứ chưa quy định rõ ràng thẩm quyền xử phạt của các lực lượng đó đối với từng điều khoản cụ thể. Việc phân định chủ thể có thẩm quyền xử phạt trong hoạt động thương mại điện tử không rõ ràng, cụ thể dễ dẫn đến sự trì trệ, thiếu chủ động trong công tác xử phạt VPHC⁵. Ví dụ: đối với hành vi không đảm bảo an toàn cho thông tin cá nhân của người tiêu dùng và thông tin liên quan đến bí mật kinh doanh của thương nhân, tổ chức, cá nhân tham gia giao dịch trên website cung cấp dịch vụ thương mại điện tử hoặc ứng dụng dịch vụ thương mại điện tử sẽ bị phạt tiền từ 10.000.000 đồng đến 20.000.000 đồng⁶ thì thẩm quyền thuộc về nhiều chủ thể khác nhau như: Chủ tịch Ủy ban nhân dân (cấp huyện, cấp tỉnh), Quản lý thị trường (Đội trưởng Đội Quản lý thị trường, Trưởng phòng Nghiệp vụ thuộc Cục Nghiệp vụ quản lý thị trường), Công an nhân dân (Trưởng Công an cấp huyện...), Thanh tra (Chánh Thanh tra sở...). Việc quy định nhiều chủ thể có thẩm quyền xử phạt VPHC đối với một hành vi vi phạm có thể tạo ra sự linh hoạt trong công tác xử phạt VPHC. Tuy nhiên, cách quy định này lại làm cho việc phân định thẩm quyền xử phạt không rõ ràng. Khoản 3 Điều 52 Luật Xử lý VPHC năm 2012 quy định: *“Trong trường hợp vi phạm hành chính thuộc thẩm quyền xử phạt của nhiều người, thì việc xử phạt vi phạm hành chính do người thụ lý đầu tiên thực hiện”*. Thế nhưng, nên hiểu như thế nào là người thụ lý đầu tiên, người thụ lý đầu tiên có đồng thời là người phát hiện đầu tiên? Hiện nay, vấn đề này thì pháp luật chưa thực sự làm rõ. Giả sử, nếu trường hợp có hai hoặc nhiều chủ thể có thẩm quyền cùng phát hiện hành vi vi phạm hành chính thì việc xác định người đầu tiên thụ lý không đơn giản. Do vậy, điều này sẽ làm ảnh hưởng, gây trở ngại đến công tác xử phạt VPHC trong hoạt động thương mại điện tử và không đảm bảo nguyên tắc: *“Việc xử phạt vi phạm hành chính được tiến hành nhanh chóng, công khai, khách quan, đúng thẩm quyền, bảo đảm công bằng, đúng quy định của pháp luật”*⁷.

Thứ tư, khoảng cách giữa thời gian đình chỉ tối thiểu và tối đa trong quy định về hình thức xử phạt đình chỉ hoạt động có thời hạn còn lớn

Luật Xử lý VPHC năm 2012 (sửa đổi, bổ sung năm 2020) quy định khung thời hạn áp dụng đối với hình thức xử phạt đình chỉ hoạt động có thời hạn là từ 01 tháng đến 24 tháng, kể từ ngày quyết định xử phạt có hiệu lực thi hành⁸. Nhằm hạn chế tình trạng lạm quyền, tùy tiện của chủ thể có thẩm quyền xử phạt VPHC khi áp dụng hình thức đình chỉ hoạt động có thời hạn thì tại khoản 8 Điều 5 Nghị định số 118/2021/NĐ-CP quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Xử lý VPHC quy định: *“Thời hạn tước quyền sử dụng giấy phép, chứng chỉ hành nghề có thời hạn hoặc đình chỉ hoạt động có thời hạn đối với hành vi vi phạm hành chính phải được quy định thành khung thời gian cụ thể, khoảng cách giữa thời gian tước, thời gian đình chỉ tối thiểu và tối đa không quá lớn”*.

⁵ Nguyễn Nhật Khanh – Nguyễn Công Tây (2022), *Thẩm quyền áp dụng biện pháp khắc phục hậu quả trong pháp luật xử phạt vi phạm hành chính*, Tạp chí Pháp luật và Thực tiễn, số 50.

⁶ Điểm a khoản 3 Điều 64 Nghị định số 98/2020/NĐ-CP.

⁷ Điểm b khoản 1 Điều 3 Luật Xử lý VPHC năm 2012 (sửa đổi, bổ sung năm 2020).

⁸ Khoản 3 Điều 25 Luật Xử lý VPHC năm 2012 (sửa đổi, bổ sung năm 2020).

Nghị định số 98/2020/NĐ-CP quy định áp dụng hình thức xử phạt đình chỉ hoạt động có thời hạn đối với 16 hành vi VPHC trong hoạt động thương mại điện tử⁹. Khoảng cách giữa thời gian đình chỉ tối thiểu và tối đa cách nhau 03 tháng hoặc 06 tháng. Ví dụ, đối với hành vi thu thập thông tin cá nhân của người tiêu dùng mà không được sự đồng ý trước của chủ thể thông tin hoặc sử dụng thông tin cá nhân của người tiêu dùng không đúng với mục đích và phạm vi đã thông báo thì theo quy định tại khoản 5 Điều 65 Nghị định số 98/2020/NĐ-CP sẽ bị áp dụng hình thức xử phạt đình chỉ hoạt động có thời hạn từ 03 tháng đến 06 tháng. Trong khi đó, đối với hành vi gian dối hoặc cung cấp thông tin sai sự thật khi thông báo website thương mại điện tử bán hàng hoặc ứng dụng bán hàng hoặc giả mạo thông tin thông báo trên website thương mại điện tử bán hàng hoặc ứng dụng bán hàng thì theo quy định tại khoản 5 Điều 62 Nghị định số 98/2020/NĐ-CP sẽ bị áp dụng hình thức xử phạt đình chỉ hoạt động thương mại điện tử từ 06 tháng đến 12 tháng.

Những vi phạm hành chính trong lĩnh vực thương mại điện tử có quy định khoảng cách thời hạn đình chỉ hoạt động tối thiểu và tối đa dưới 03 tháng khá hợp lý, đáp ứng yêu cầu của việc phân hóa mức độ trách nhiệm hành chính theo tính chất, mức độ của hành vi vi phạm cũng như các điều kiện, hoàn cảnh của chủ thể vi phạm. Tuy nhiên, đối với những trường hợp hành vi vi phạm có mức chênh lệch thời hạn đình chỉ hoạt động tối thiểu và tối đa trên 03 tháng thì rất dễ dẫn đến tình trạng tiêu cực, những nhiều trong quá trình áp dụng pháp luật¹⁰.

Thứ năm, chưa có quy định hướng dẫn về thủ tục áp dụng biện pháp khắc phục hậu quả buộc cải chính thông tin sai sự thật hoặc gây nhầm lẫn

---

⁹ (i) Hành vi gian dối hoặc cung cấp thông tin sai sự thật khi thông báo website thương mại điện tử bán hàng hoặc ứng dụng bán hàng; (ii) Giả mạo thông tin thông báo trên website thương mại điện tử bán hàng hoặc ứng dụng bán hàng; (iii) Gian dối hoặc cung cấp thông tin sai sự thật khi đăng ký website cung cấp dịch vụ thương mại điện tử hoặc ứng dụng dịch vụ thương mại điện tử; (iv) Giả mạo thông tin đăng ký trên website cung cấp dịch vụ thương mại điện tử hoặc ứng dụng dịch vụ thương mại điện tử; (v) Sử dụng biểu tượng đã đăng ký để gắn lên website cung cấp dịch vụ thương mại điện tử hoặc ứng dụng dịch vụ thương mại điện tử khi chưa được xác nhận đăng ký của cơ quan nhà nước có thẩm quyền theo quy định; (vi) Tiếp tục hoạt động cung cấp dịch vụ thương mại điện tử sau khi chấm dứt hoặc bị hủy bỏ đăng ký; (vii) Giả mạo hoặc sao chép giao diện website thương mại điện tử hoặc ứng dụng di động của thương nhân, tổ chức, cá nhân khác để kiếm lợi hoặc để gây nhầm lẫn, gây mất lòng tin của khách hàng đối với thương nhân, tổ chức, cá nhân đó; (viii) Đánh cắp, tiết lộ, chuyển nhượng, bán các thông tin liên quan đến bí mật kinh doanh của thương nhân, tổ chức khác hoặc thông tin cá nhân của người tiêu dùng trong thương mại điện tử khi chưa được sự đồng ý của các bên liên quan; (ix) Lừa đảo khách hàng trên website thương mại điện tử hoặc ứng dụng di động; (x) Lợi dụng danh nghĩa hoạt động kinh doanh thương mại điện tử để huy động vốn trái phép từ các thương nhân, tổ chức, cá nhân khác; (xi) tổ chức mạng lưới kinh doanh, tiếp thị cho dịch vụ thương mại điện tử trong đó mỗi người tham gia phải đóng một khoản tiền ban đầu để mua dịch vụ và được nhận tiền hoa hồng, tiền thưởng hoặc lợi ích kinh tế khác từ việc vận động người khác tham gia mạng lưới; (xii) Thu thập thông tin cá nhân của người tiêu dùng mà không được sự đồng ý trước của chủ thể thông tin; (xiii) Thiết lập cơ chế mặc định buộc người tiêu dùng phải đồng ý với việc thông tin cá nhân của mình bị chia sẻ, tiết lộ hoặc sử dụng cho mục đích quảng cáo và các mục đích thương mại khác; (xiv) Sử dụng thông tin cá nhân của người tiêu dùng không đúng với mục đích và phạm vi đã thông báo; (xv) Gian dối hoặc cung cấp thông tin giả mạo khi đăng ký hoặc xin cấp phép dịch vụ đánh giá, giám sát và chứng thực trong thương mại điện tử; (xvi) Lợi dụng hoạt động đánh giá, giám sát và chứng thực trong thương mại điện tử để thu lợi bất chính.

¹⁰ Nguyễn Nhật Khanh (2019), *Hoàn thiện pháp luật về các hình thức xử phạt bổ sung trong xử phạt vi phạm hành chính*, Tạp chí Nghiên cứu lập pháp, số 21.

Điều 34 Luật Xử lý VPHC năm 2012 quy định: “*Cá nhân, tổ chức vi phạm hành chính phải cải chính thông tin sai sự thật hoặc gây nhầm lẫn đã được công bố, đưa tin trên chính phương tiện thông tin đại chúng, trang thông tin điện tử đã công bố, đưa tin; nếu cá nhân, tổ chức vi phạm hành chính không tự nguyện thực hiện thì bị cưỡng chế thực hiện*”. Tuy nhiên, thủ tục áp dụng đối với biện pháp khắc phục hậu quả này thì Luật Xử lý VPHC năm 2012 chưa có hướng dẫn cụ thể. Nghị định số 98/2020/NĐ-CP có quy định áp dụng biện pháp khắc phục hậu quả buộc cải chính thông tin sai sự thật hoặc gây nhầm lẫn đối với 05 hành vi VPHC trong hoạt động thương mại điện tử¹¹, nhưng Nghị định số 98/2020/NĐ-CP cũng không có hướng dẫn về thủ tục áp dụng đối với biện pháp khắc phục hậu quả này. Vì vậy, quá trình triển khai thi hành biện pháp khắc phục hậu quả này trên thực tế cũng còn gặp nhiều khó khăn¹².

Ngoài ra, đối với hành vi “*Sử dụng các đường dẫn, biểu trưng hoặc công nghệ khác để gây nhầm lẫn về mối liên hệ với thương nhân, tổ chức, cá nhân khác*” tại điểm a khoản 4 Điều 63 Nghị định số 98/2020/NĐ-CP mà chỉ bị áp dụng biện pháp khắc phục hậu quả buộc cải chính thông tin sai sự thật hoặc gây nhầm lẫn là chưa khắc phục triệt để hậu quả mà hành vi vi phạm này gây ra. Bởi vì, nếu chỉ thực hiện việc cải chính thông tin gây nhầm lẫn bằng một văn bản hoặc thông cáo báo chí nhưng lại “bỏ ngỏ” sự tồn tại của các đường dẫn, biểu trưng hoặc công nghệ khác để gây nhầm lẫn về mối liên hệ với thương nhân, tổ chức, cá nhân khác là chưa thật sự thỏa đáng. Các đường dẫn, biểu trưng hoặc công nghệ gây nhầm lẫn này vẫn còn tồn tại trên không gian thương mại điện tử, khi các chủ thể khác truy cập vào vẫn có thể có sự nhầm lẫn giữa “thật” và “giả”. Điều này có khả năng gây hưởng tiêu cực, xâm phạm đến lợi ích hợp pháp của những chủ thể bị gây nhầm lẫn¹³.

3. Hoàn thiện các quy định pháp luật về xử phạt vi phạm hành chính trong hoạt động thương mại điện tử

Thứ nhất, sửa đổi, bổ sung quy định về một số hành vi VPHC trong Nghị định số 98/2020/NĐ-CP để thống nhất với các quy định tại Nghị định số 52/2013/NĐ-CP (được sửa đổi bổ sung bởi Nghị định số 85/2021/NĐ-CP). Cụ thể: sửa đổi quy định về hành vi

---

¹¹ i) Cung cấp thông tin sai lệch về thương nhân, tổ chức, cá nhân sở hữu website thương mại điện tử hoặc ứng dụng di động, thông tin về hàng hóa, dịch vụ, giá cả, vận chuyển, giao nhận, phương thức thanh toán, các điều khoản hợp đồng và điều kiện giao dịch chung trên website thương mại điện tử hoặc ứng dụng di động; ii) Sử dụng các đường dẫn, biểu trưng hoặc công nghệ khác để gây nhầm lẫn về mối liên hệ với thương nhân, tổ chức, cá nhân khác; iii) Sử dụng biểu trưng của các chương trình đánh giá tín nhiệm website thương mại điện tử hoặc ứng dụng di động khi chưa được những chương trình này chính thức công nhận; iv) Giả mạo thông tin của thương nhân, tổ chức, cá nhân khác để tham gia hoạt động thương mại điện tử; v) Giả mạo hoặc sao chép giao diện website thương mại điện tử hoặc ứng dụng di động của thương nhân, tổ chức, cá nhân khác để kiếm lợi hoặc để gây nhầm lẫn, gây mất lòng tin của khách hàng đối với thương nhân, tổ chức, cá nhân đó.

¹² Mai Thị Lâm - Thái Thị Tuyết Dung - Trương Tư Phước (2017), *Thực tiễn ban hành văn bản pháp luật về quản lý nhà nước đối với hoạt động xử phạt vi phạm hành chính và giải pháp hoàn thiện*, Tạp chí Khoa học pháp lý, số 01.

¹³ Cao Vũ Minh - Nguyễn Nhật Khanh - Trương Tư Phước (2019), *Một số biện pháp khắc phục hậu quả trong xử phạt vi phạm hành chính - Thực trạng và hướng hoàn thiện*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, tr. 96.

“Tiếp tục hoạt động sau khi đã chấm dứt hoặc bị hủy bỏ đăng ký, chấm dứt hoặc bị thu hồi Giấy phép hoạt động đánh giá, giám sát và chứng thực trong thương mại điện tử” tại khoản 5 Điều 66 Nghị định số 98/2020/NĐ-CP thành “Tiếp tục hoạt động sau khi đã chấm dứt hoặc bị hủy bỏ đăng ký hoạt động đánh giá, giám sát và chứng thực trong thương mại điện tử”.

Thứ hai, bãi bỏ quy định về hành vi “Tổ chức mạng lưới kinh doanh, tiếp thị cho dịch vụ thương mại điện tử trong đó mỗi người tham gia phải đóng một khoản tiền ban đầu để mua dịch vụ và được nhận tiền hoa hồng, tiền thưởng hoặc lợi ích kinh tế khác từ việc vận động người khác tham gia mạng lưới” tại khoản 6 Điều 64 Nghị định số 98/2020/NĐ-CP; đồng thời, bổ sung quy định về xử phạt vi phạm hành chính đối với hành vi “Lợi dụng hoạt động thương mại điện tử để kinh doanh theo phương thức đa cấp nhưng chưa được cấp giấy chứng nhận đăng ký hoạt động bán hàng đa cấp theo quy định của pháp luật về quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp” trong Nghị định số 98/2020/NĐ-CP.

Thứ ba, sửa đổi, bổ sung Nghị định số 98/2020/NĐ-CP và Nghị định số 17/2022/NĐ-CP theo hướng phân định thẩm quyền xử phạt VPHC của từng chức danh trong mỗi lực lượng có thẩm quyền xử phạt đối với từng điều khoản cụ thể, bao gồm cả thẩm quyền xử phạt VPHC trong hoạt động thương mại điện tử. Việc quy định thẩm quyền xử phạt của từng chức danh trong mỗi lực lượng có thẩm quyền xử phạt đối với từng điều khoản cụ thể cần lưu ý xem xét tổng thể các yếu tố như: Phạm vi quản lý ngành, lĩnh vực (chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn được giao); thẩm quyền phạt tiền; thẩm quyền áp dụng hình thức xử phạt bổ sung (tịch thu tang vật, phương tiện VPHC, tước quyền sử dụng giấy phép, chứng chỉ hành nghề, đình chỉ hoạt động có thời hạn); thẩm quyền áp dụng biện pháp khắc phục hậu quả¹⁴.

Thứ tư, cần quy định rút ngắn mức chênh lệch giữa thời gian đình chỉ hoạt động có thời hạn tối thiểu và tối đa. Theo đó, nhóm tác giả đồng ý với ý kiến đề xuất cần giới hạn khoảng cách đình chỉ tối thiểu và tối đa là 03 tháng. Sự thay đổi này là hết sức cần thiết, vừa thực hiện mục tiêu phân hóa mức độ trách nhiệm hành chính, vừa hạn chế tình trạng lợi dụng các quy định này vào mục đích bất hợp pháp¹⁵. Nếu thiết kế theo cách này thì “biên độ dao động” giữa thời gian đình chỉ hoạt động tối thiểu và tối đa luôn là 03 tháng bất kể vi phạm đó có tính chất, mức độ nguy hiểm như thế nào. Theo đó, đối với mỗi hành vi vi phạm, nhà làm luật chỉ cần xác định mức thời gian đình chỉ tối thiểu rồi cộng thêm 03 tháng sẽ trở thành thời gian đình chỉ tối đa. Tất nhiên, đối với những vi phạm có tính chất, mức độ nguy hiểm cao cho xã hội thì nhà làm luật phải xác định thời gian đình chỉ tối thiểu

---

¹⁴ Cao Vũ Minh (2020), *Kiến nghị hoàn thiện các quy định của pháp luật về thẩm quyền xử phạt vi phạm hành chính*, Tạp chí Nghiên cứu lập pháp, số 01.

¹⁵ Cao Vũ Minh - Nguyễn Nhật Khanh (2020), *Các hình thức xử phạt vi phạm hành chính*, Nxb. Thanh niên, Hà Nội, tr. 151.

cao hơn so với những hành vi khác (từ đó mức tối đa cũng sẽ cao hơn) nhằm đảm bảo tính răn đe, trừng trị¹⁶.

Thứ năm, cần có văn bản quy định cụ thể về thủ tục áp dụng biện pháp khắc phục hậu quả “buộc cải chính thông tin sai sự thật hoặc gây nhầm lẫn”. Ngoài ra, bên cạnh việc áp dụng biện pháp buộc cải chính thông tin sai sự thật hoặc gây nhầm lẫn, Chính phủ cũng cần cân nhắc bổ sung biện pháp khắc phục hậu quả “*Buộc gỡ bỏ các đường dẫn, biểu trưng hoặc công nghệ khác để gây nhầm lẫn về mối liên hệ với thương nhân, tổ chức, cá nhân khác*” đối với hành vi vi phạm hành chính “*Sử dụng các đường dẫn, biểu trưng hoặc công nghệ khác để gây nhầm lẫn về mối liên hệ với thương nhân, tổ chức, cá nhân khác*” tại điểm a khoản 4 Điều 63 Nghị định số 98/2020/NĐ-CP.

4. Kết luận

Thương mại điện tử là xu thế tất yếu trong thời đại kinh tế số và đóng vai trò quan trọng trong sự phát triển chung của nền kinh tế¹⁷. Để công tác quản lý hành chính nhà nước trong lĩnh vực thương mại điện tử duy trì được sự ổn định thì việc xử phạt đối với những vi phạm hành chính trong lĩnh vực này là điều rất cần thiết. Tuy nhiên, để công tác xử phạt đối với những vi phạm hành chính trong lĩnh vực thương mại điện tử được thực hiện một cách hiệu lực và hiệu quả thì việc đầu tiên, cơ bản và quan trọng nhất là phải sửa đổi, bổ sung một số quy định của Nghị định số 98/2020/NĐ-CP và Nghị định số 17/2022/NĐ-CP về xử phạt vi phạm hành chính đối với hoạt động thương mại điện tử. Có như vậy, việc xử phạt vi phạm hành chính trên thực tế mới phát huy được vai trò đảm bảo trật tự quản lý hành chính nhà nước, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của các cá nhân, tổ chức khi tham gia vào hoạt động thương mại điện tử./.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Luật Xử lý vi phạm hành chính năm 2012 (sửa đổi, bổ sung năm 2020).
2. Nghị định số 118/2021/NĐ-CP ngày 23 tháng 2 năm 2021 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Xử lý vi phạm hành chính.
3. Nghị định số 98/2020/NĐ-CP ngày 26/08/2020 của Chính phủ quy định xử phạt vi phạm hành chính trong hoạt động thương mại, sản xuất, buôn bán hàng giả, hàng cấm và bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng.
4. Nghị định số 17/2022/NĐ-CP ngày 31 tháng 01 năm 2022 của Chính phủ quy định sửa đổi, bổ sung một số điều của các Nghị định quy định về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hóa chất và vật liệu nổ công nghiệp; điện lực, an toàn đập thủy điện, sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả; hoạt động thương mại, sản xuất, buôn bán hàng

---

¹⁶ Cao Vũ Minh (2019), *Thực trạng pháp luật và thực tiễn áp dụng hình thức xử phạt tước quyền sử dụng giấy phép, chứng chỉ hành nghề có thời hạn*, Kỷ yếu Hội thảo Quốc tế “Chê tài trong pháp luật xử phạt vi phạm hành chính ở Việt Nam và kinh nghiệm một số quốc gia”, tr. 79.

¹⁷ A.N, Thương mại điện tử trở thành xu thế tất yếu, <https://dangcongsan.vn/kinh-te-va-hoi-nhap/thuong-mai-dien-tu-tro-thanh-xu-huong-tat-yeu-598414.html>, truy cập ngày 25/6/2022.

giả, hàng cấm và bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng; hoạt động dầu khí, kinh doanh xăng dầu và khí.

5. Nghị định số 52/2013/NĐ-CP ngày 16 tháng 5 năm 2013 của Chính phủ về thương mại điện tử.

6. Nghị định số 85/2021/NĐ-CP ngày 25 tháng 9 năm 2021 của Chính phủ quy định sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 52/2013/NĐ-CP ngày 16 tháng 5 năm 2013 của Chính phủ về thương mại điện tử.

7. Cao Vũ Minh - Nguyễn Nhật Khanh (2020), *Các hình thức xử phạt vi phạm hành chính*, Nxb. Thanh niên, Hà Nội.

8. Cao Vũ Minh - Nguyễn Nhật Khanh - Trương Tư Phước (2019), *Một số biện pháp khắc phục hậu quả trong xử phạt vi phạm hành chính - Thực trạng và hướng hoàn thiện*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.

9. Cao Vũ Minh (2019), *Thực trạng pháp luật và thực tiễn áp dụng hình thức xử phạt tước quyền sử dụng giấy phép, chứng chỉ hành nghề có thời hạn*, Kỷ yếu Hội thảo Quốc tế “Chế tài trong pháp luật xử phạt vi phạm hành chính ở Việt Nam và kinh nghiệm một số quốc gia”.

10. Nguyễn Nhật Khanh (2019), *Hoàn thiện pháp luật về các hình thức xử phạt bổ sung trong xử phạt vi phạm hành chính*, Tạp chí Nghiên cứu lập pháp, số 21.

11. Mai Thị Lâm - Thái Thị Tuyết Dung - Trương Tư Phước (2017), *Thực tiễn ban hành văn bản pháp luật về quản lý nhà nước đối với hoạt động xử phạt vi phạm hành chính và giải pháp hoàn thiện*, Tạp chí Khoa học pháp lý, số 01.

12. Nguyễn Nhật Khanh – Nguyễn Công Tây (2022), *Thẩm quyền áp dụng biện pháp khắc phục hậu quả trong pháp luật xử phạt vi phạm hành chính*, Tạp chí Pháp luật và Thực tiễn, số 50.

13. Cao Vũ Minh (2020), *Kiến nghị hoàn thiện các quy định của pháp luật về thẩm quyền xử phạt vi phạm hành chính*, Tạp chí Nghiên cứu lập pháp, số 01.

14. Nguyễn Hà (2015), *Thực trạng pháp luật Việt Nam về thương mại điện tử*, http://hvta.toaan.gov.vn/portal/page/portal/hvta/27676686/27677461?p_page_id=27677461&pers_id=28346379&folder_id=&item_id=125215535&p_details=1, truy cập ngày 5/6/2022.

15. A.N (2021), *Thương mại điện tử trở thành xu thế tất yếu*, <https://dangcongsan.vn/kinh-te-va-hoi-nhap/thuong-mai-dien-tu-tro-thanh-xu-huong-tat-yeu-598414.html>, truy cập ngày 25/6/2022.